

คุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน)

The Quality of Life of the Undergraduate Students in Burapha University, Bangsaen Campus

วิมลพรรณ จันทสร* สฎายุ วีระวนิชตระกูล** เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์***

Wimonpun Chantasorn* Sadayu Teeravanittrakul** Kriangsak Saengjan***

Corresponding Author, E-mail: wimonpun@buu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ปีการศึกษา 2560 ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 2-4 และสูงกว่า โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนโดยใช้คณะเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Form สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านครอบครัว และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรม และด้านสุขภาพจิตและจิตวิญญาณ ตามลำดับ

2. ความต้องการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พิจารณาจากค่าความถี่สูงสุด 5 ลำดับแรก จากการสังเคราะห์ความถี่ในแบบสอบถามปลายเปิด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ความต้องการให้ปรับปรุงระบบ Internet และสัญญาณ WIFI ให้มีความเสถียรพร้อมใช้งานมากขึ้น 2) ความต้องการให้หาแนวทางลดความเครียดจากเรื่องการเรียนรู้ให้นิสิต 3) ความต้องการให้มหาวิทยาลัยขยายช่วงเวลาในการสอบโดย

* นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา

การเพิ่มจำนวนวันให้มากขึ้นกว่าเดิม 4) ความต้องการให้เพิ่มจำนวนที่จอดรถให้มากขึ้นกว่าเดิมและ 5) ความต้องการให้เพิ่มจำนวนรอบบริการของรถสวัสดิการให้มากขึ้นกว่าเดิม ตามลำดับ

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตของนิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The objectives of this study were 1) to study quality of life of the undergraduate students studying at Burapha University, and 2) to study needs for improving a quality of life of the undergraduate students studying at Burapha University. The samples of this research were 1,000 undergraduate students (second-year to fourth-year and higher) studying in Burapha University at Bangsaen Campus in the 2017 academic year. Stratified Random sampling technique was applied so that the number of samples was proportionately identified and recruited from each faculty. The data collection instruments were 1) a five-point rating scale questionnaire and 2) an open-ended questionnaire. The data was collected online through Google Forms. Percentage, Mean ($\bar{x}$), Standard Deviation (SD) and Frequency (f) were statistical devices for the data analysis.

The research found that

1. The quality of life of the undergraduate students in Burapha University (Bangsaen campus) was rated at a high level. While family aspect was on average rated with the highest score among the four quality of life aspects, aspects including socioeconomic, health and functioning, as well as psychological/ spiritual were respectively rated at a moderate level.

2. The result collected from the open-ended questionnaire uncovered that the undergraduate students in Burapha University (Bangsaen Campus) reported five needs the university could do to ensure a better quality of life of students in the university. These were ranked respectively as follows: 1) improving the stability of Wi-Fi signal and internet connection, 2) stress relief method for studying, 3) an extension of examination period, 4) increasing parking capacity and revenue, and 5) increasing the number of time of free-service minibus running around the university.

Keywords: Quality of life, undergraduate students, Burapha university

บทนำ

มหาวิทยาลัยบูรพา ต้องการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลโดยให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญในการผลิตบัณฑิต โดยมีเป้าหมายที่เด่นชัดตามนโยบายเร่งด่วนในการพัฒนานิสิต พัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตของมหาวิทยาลัยให้เป็นผู้พร้อมด้วยความรู้

ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม การที่ภารกิจหลักจะดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัย คณะและหน่วยงานสนับสนุน จะต้องคำนึงถึงการใช้ชีวิตของนิสิตในมหาวิทยาลัยด้วย เพราะในระหว่างที่ทำการศึกษายู่ในมหาวิทยาลัยนั้น นิสิตต้องเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในด้าน

ต่างๆ ให้เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม หากนิสิตเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในทางที่ถูกต้องเหมาะสม นิสิตเองนั้นจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดี เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่มหาวิทยาลัยมุ่งหวัง โดยบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพและสมบูรณ์ได้นั้น จะต้องมีความประพฤติที่ดี คือมีจิตใจที่มีความสุข มีความสมบูรณ์ในทุกด้านระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัย

ในปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) มีนิสิตระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 2-4 และสูงกว่าจำนวน 26,023 คน (ข้อมูลจากกองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2560) ซึ่งนิสิตเหล่านี้มีภูมิภานาที่แตกต่างกันจากทุกภาคของประเทศไทย ทำให้มีความหลากหลายด้านชีวิตความเป็นอยู่ นิสิตจะต้องปรับตัวเมื่อมาอยู่ร่วมกันในมหาวิทยาลัยบูรพา การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาสำหรับนิสิตจึงเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างที่มหาวิทยาลัยจะละเลยไม่ได้ แต่การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาจะมีประสิทธิภาพ หากได้รับทราบข้อมูลตามความต้องการที่แท้จริงของนิสิต ซึ่งนิสิตมีความต้องการ การตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการศึกษา

ตามคำสั่งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัย ได้แต่งตั้งทีมบริหาร โดยมีหน้าที่บริหารกิจการงานมหาวิทยาลัย และผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อน มหาวิทยาลัยบูรพา 14 แผน โดยในแผนที่ 12 ระบุให้มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการให้บริการแก่นิสิตและบุคลากร เพื่อให้นิสิตสามารถใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย อย่างมีความสุขและปลอดภัย เพิ่มปริมาณกิจกรรมอันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัย (Campus life) ซึ่งกองกิจการนิสิตในฐานะผู้รับผิดชอบนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตนิสิต

โดยการดำเนินงานของกองกิจการนิสิตที่ผ่านมาไม่เคยทำการสำรวจและศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตในมหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ในรูปแบบของงานวิจัยมาก่อน ทำให้การดำเนินการที่ผ่านมา จะไม่มีฐานของงานวิจัยเป็นข้อมูลสนับสนุนเท่าที่ควร โดยตามมติที่ประชุมคณะกรรมการฝ่ายกิจการนิสิต ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการนำร่องงานวิจัยคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา โดยสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการของนิสิตแล้วตั้งสมมุติฐาน ข้อเสนอแนะ ออกแบบเครื่องมือที่ช่วยแก้ไขปัญหาไปทดลองใช้ติดตาม สรุปประเมินผลในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (facility) ความปลอดภัย (safety) สุขภาพร่างกาย (health) และสภาพความเป็นอยู่/ความผาสุก (welfare) และตามคำสั่งมหาวิทยาลัยที่ 0890/2560 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการนำร่องงานวิจัยคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ให้คณะกรรมการฯ วางแผน ดำเนินการและประเมินผลสำเร็จโครงการนำร่องงานวิจัยคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ภายในมหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้ไปกำหนดแผนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน)
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยบูรพาได้ข้อมูลประกอบการพัฒนามหาวิทยาลัยตามแผนนโยบายเร่งด่วนที่ 12 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนิสิต รวมถึงเป็นแนวทางในการวางแผน เพื่อส่งเสริม และปรับปรุง ด้านวิชาการ ด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านสิ่งแวดล้อม และการบริการในด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้น

2. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้และบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตในปีการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณภาพชีวิตนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาคุณภาพชีวิตนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ใน 4 ด้าน ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตตามแนวคิดของเฟอร์แรนส์และพาวเวอร์ (Ferrans & Power, 1992) ประกอบด้วย ด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรม (health and functioning) ด้านเศรษฐกิจและสังคม (socioeconomic) ด้านสุขภาพจิตและจิตวิญญาณ (psychological/spiritual) และด้านครอบครัว (family)

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ปีการศึกษา 2560 ทั้งหมด จำนวน 26,023 คน (กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2560)

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน)

ปีการศึกษา 2560 ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 2-4 และสูงกว่า ที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน โดยใช้คณะเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม จำนวน 1,000 คน โดยเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมาจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของยามานะ พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปให้ใช้จำนวน 400 คน แต่เนื่องด้วยการวิจัยในครั้งนี้มีเจตนาต้องการสำรวจให้ครอบคลุม ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากทุกคณะที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น จึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้ 1,000 คน

หมายเหตุ ทางผู้วิจัยไม่ได้ดำเนินนิสิตชั้นปีที่ 1 มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาและสำรวจนั้น เนื่องจากต้องการให้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาน้อยคนจะได้ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา เพื่อจะได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองในมหาวิทยาลัยจนครบรอบปีการศึกษา

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2560 ช่วงภาคเรียนที่ 1 ระหว่างเดือนสิงหาคม 2560 ถึง พฤศจิกายน 2560

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ตามนโยบายขับเคลื่อน โดยในแผนที่ 12 ระบุให้มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการให้บริการแก่นิสิตและบุคลากร ซึ่งมีมติให้สำรวจและศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (facility) ความปลอดภัย (safety) สุขภาพร่างกาย (health) และสภาพความเป็นอยู่/ ความผาสุก (welfare) โดยการใช้แนวคิดของเฟอร์แรนส์และพาวเวอร์ (Ferrans & Power, 1992) ดังนี้

1. ด้านสุขภาพและหน้าที่ (Health and Functioning) เกี่ยวกับสภาวะของร่างกาย และความสามารถในหน้าที่ที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมประจำวัน และการแสดงออกทางบทบาทสังคม ประกอบด้วย สุขภาพของตนเอง ความเครียด การดูแลสุขภาพ การพึ่งตนเองทางด้านร่างกาย เพศสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว การบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมในยามว่าง ความสามารถในการเดินทาง การสร้างความสุขในวัยสูงอายุ และการมีอายุยืน

2. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Social Economic) เป็นสภาวะทางสังคม และเศรษฐกิจของบุคคล เพราะบุคคลต้องอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องการเพื่อนช่วยแนะนำทางแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน ต้องการกำลังใจ การได้รับการเชื่อถือไว้วางใจ ต้องการบ้านอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง มีงานทำและมีเงินที่ใช้ในการดำรงชีวิต ประกอบด้วย มาตรฐานการดำรงชีวิต การพึ่งพาตนเองด้านเงิน ที่พักอาศัย การทำงาน เพื่อน เพื่อนบ้าน สถานการณ์ของบ้านเมือง การได้รับการสนับสนุนทางด้านจิตใจและการศึกษา

3. ด้านจิตใจและวิญญาณ (Psychological/Spiritual) เป็นสภาวะของการรับรู้ การตอบสนองทางอารมณ์หรือทางวิญญาณ ต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบในชีวิต ประกอบด้วย ความพอใจในชีวิต ความสุขทั่วไป ความพอใจในตนเอง จุดมุ่งหมายในชีวิต ความสงบสุขของจิตใจ ความศรัทธาในศาสนา และรูปร่างหน้าตาของตน

4. ด้านครอบครัว (Family) เป็นสภาวะของสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคคล ประกอบด้วย ความสุขในครอบครัว ภาวะสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว บุตร และความสัมพันธ์กับ ผู้สมรส

ซึ่งการใช้แนวคิดดังกล่าวเข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านคุณภาพบัณฑิต ตามตัวบ่งชี้ที่ C.3 ในรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ตามเกณฑ์ CUPT QA ของมหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีการศึกษา 2560 (งานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา,

2560) โดยการวัดอัตลักษณ์ของบัณฑิต คือ “บัณฑิตรักษาสภาพ” โดยที่มาของอัตลักษณ์ นั้น มาจากกระบวนการระดมสมองในที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา มีปัจจัยนำเข้าสำคัญ คือ

ก. เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่กำหนดให้มีการกำหนดอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของสถาบัน

ข. จุดเด่นของโครงการบริการวิชาการในช่วงปีการศึกษานั้น คือ มีโครงการบริการวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เรื่องการดูแลสุขภาพของนิสิตจำนวนมากที่โดดเด่น

ค. ศักยภาพของสถาบันซึ่งมีโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ เป็นแกนหลักในการดำเนินการตามอัตลักษณ์ที่ตั้งขึ้น

ซึ่งมหาวิทยาลัยบูรพาได้กำหนดประเด็น สำหรับผู้ใช้บัณฑิตประเมินบัณฑิตตาม อัตลักษณ์ “บัณฑิตรักษาสภาพ” ไว้ 5 ประเด็น ดังนี้

1. เอาใจใส่ ดูแลร่างกายให้สะอาดอยู่เสมอ
2. ไม่สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สารเสพติดและเล่นการพนัน
3. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
4. มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส และมองโลกในแง่ดี
5. มีสำนึกต่อส่วนรวม ร่วมสร้างสรรค์สังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทองศักดิ์ วันชัย (2552) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ จำนวน 337 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับที่ 1 ด้าน

คือ ด้านอัตมโนทัศน์ ส่วนด้านความพึงพอใจในชีวิต ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันเพศชายกับเพศหญิง และตามสถานที่พัก พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ส่วนชั้นปีแตกต่างกันด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย และด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรพล มหาจันทร์ (2554) ได้ศึกษาการวัดระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตการเรียน ชีวิตสังคม ที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บริการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขา และรายได้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test และ one-way ANOVA ทดสอบรายคู่ด้วยสถิติ LSD (Least Significant Difference) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีระดับคุณภาพชีวิตมากที่สุด ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และมีระดับคุณภาพชีวิตน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านบริการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบ

ว่า นักศึกษาหญิง มีระดับคุณภาพชีวิตสูงกว่า นักศึกษาชาย ในด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาที่ต่างกันมีคุณภาพชีวิตใน ด้านเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ส่วนนักศึกษาที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 สำหรับด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่พบความแตกต่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) โดยใช้โปรแกรม Google Application และโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ปีการศึกษา 2560 ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 2-4 และสูงกว่า ข้อมูลจากกองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2560 มีจำนวน 26,023 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ปีการศึกษา 2560 ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 2-4 และสูงกว่า โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน ของจำนวนประชากรทั้งหมด จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้คณะเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม

3. วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างที่ต้องการใช้} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 1 รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	คณะ/วิทยาลัย/โครงการจัดตั้งฯ ที่สังกัด	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	4,356	167
2	คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	3,650	140
3	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	2,864	110
4	คณะวิศวกรรมศาสตร์	1,685	65
5	คณะศึกษาศาสตร์	1,683	65
6	คณะโลจิสติกส์	1,657	64
7	คณะวิทยาการสารสนเทศ	1,541	59
8	คณะวิทยาศาสตร์	1,258	49
9	วิทยาลัยนานาชาติ	1,166	45
10	คณะศิลปกรรมศาสตร์	867	33
11	คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	845	33
12	โครงการจัดตั้งคณะพาณิชยศาสตร์และการบริหารธุรกิจ	815	31
13	คณะสาธารณสุขศาสตร์	698	27
14	คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	676	26
15	คณะสหเวชศาสตร์	582	23
16	คณะพยาบาลศาสตร์	543	20
17	คณะเภสัชศาสตร์	391	15
18	คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร	316	12
19	คณะดนตรีและการแสดง	285	11
20	คณะแพทยศาสตร์	145	5
รวม		26,023	1,000

ที่มา: กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ คณะ/วิทยาลัย/โครงการจัดตั้งฯ ที่สังกัด ชั้นปี และการพักอาศัยในขณะที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน)

ตอนที่ 2 แบบวัดคุณภาพชีวิตนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) จำนวน 35 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตรงกับความคิดเห็นในระดับใดระดับหนึ่ง การให้

คะแนนถือเกณฑ์ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (Best & Kahn, 1993) ดังนี้

5 หมายถึง นิสิตมีความคิด ความรู้สึกที่สอดคล้องกับข้อความนั้นมากที่สุด

4 หมายถึง นิสิตมีความคิด ความรู้สึกที่สอดคล้องกับข้อความนั้นมาก

3 หมายถึง นิสิตมีความคิด ความรู้สึกที่สอดคล้องกับข้อความนั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง นิสิตมีความคิด ความรู้สึกที่สอดคล้องกับข้อความนั้นน้อย

1 หมายถึง นิสิตมีความคิด ความรู้สึกที่สอดคล้องกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ตามเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) โดยเทียบเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับคุณภาพชีวิต มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับคุณภาพชีวิต มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับคุณภาพชีวิต ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับคุณภาพชีวิต น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับคุณภาพชีวิต น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิต เพื่อสอบถามประเด็นความต้องการคุณภาพชีวิตที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยดำเนินการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อความ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

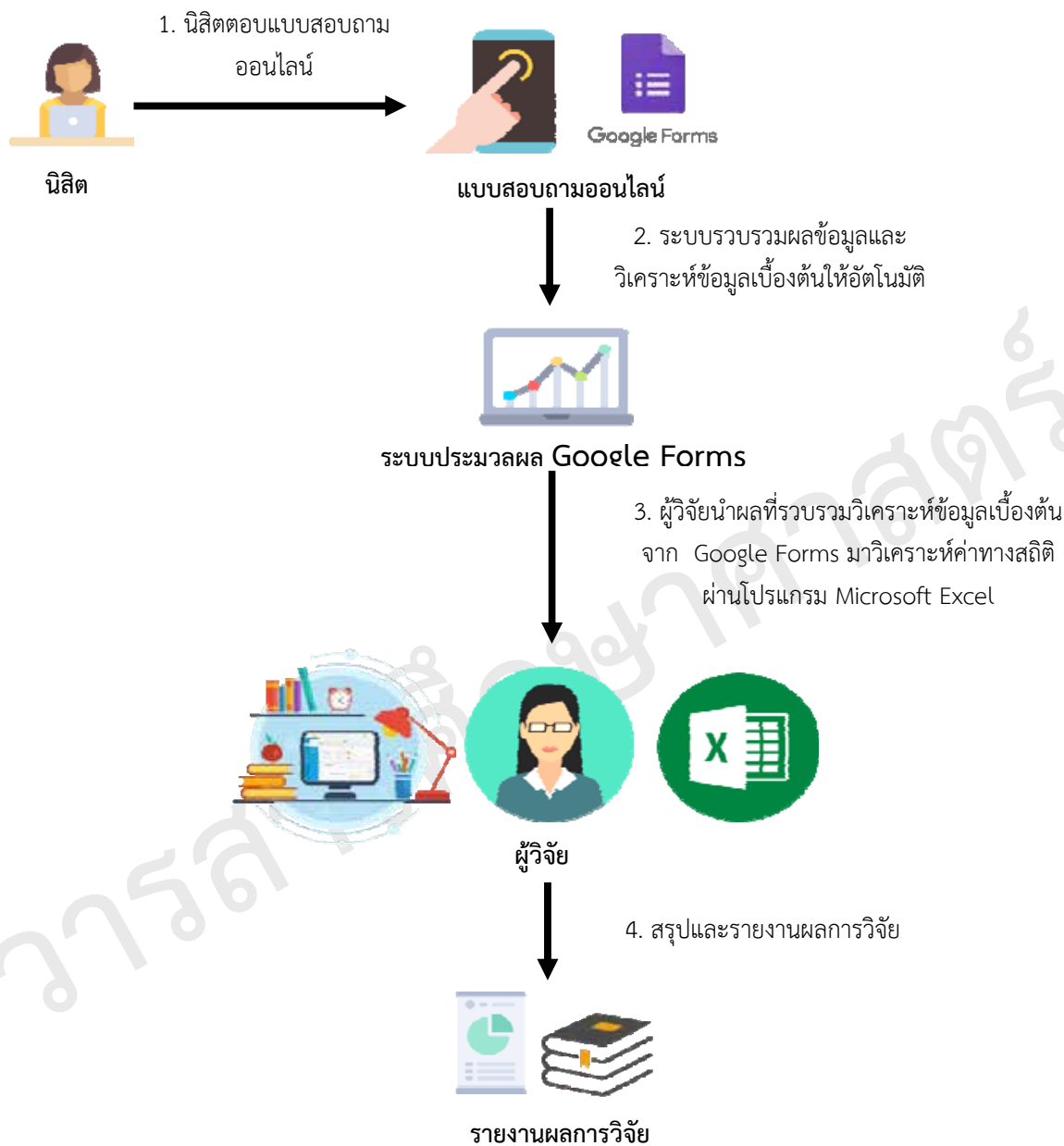
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาประมวล เพื่อสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยได้ค่า IOC ระหว่าง .75 – 1.00

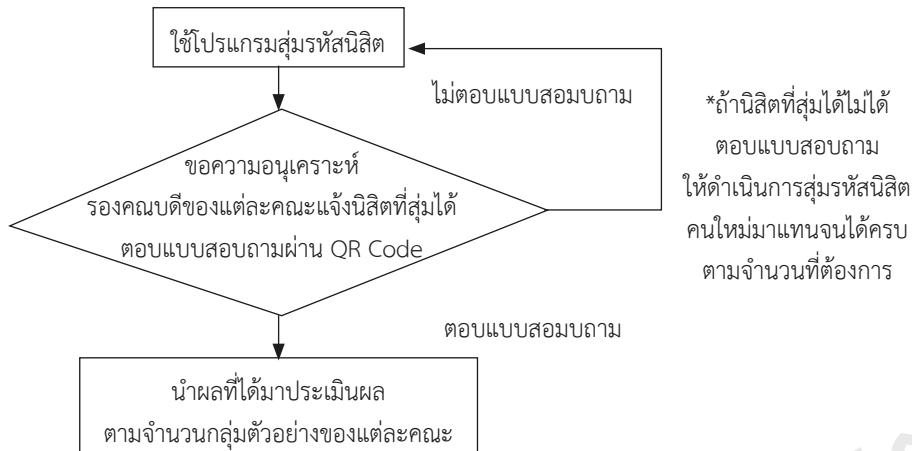
4. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .95

6. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ฉบับสมบูรณ์ มาเตรียมเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่านโปรแกรมกูเกิ้ล คือ การจัดทำแบบสอบถามออนไลน์บนเว็บไซต์ โดยใช้ Google Forms ผลลัพธ์ คือ แบบสอบถามออนไลน์นี้สามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถนำข้อมูลของแบบสอบถามที่ได้ในรูปแบบของไฟล์เอกสารไปใช้งานในเรื่องอื่นได้

โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้เทคโนโลยีเว็บแอปพลิเคชัน Google Forms และโปรแกรม Microsoft Excel มาช่วยในการแก้ปัญหาข้างต้น ซึ่งโปรแกรมมีความสามารถบันทึกจัดเก็บข้อมูลการตอบแบบสอบถามในฐานข้อมูลซึ่งเป็นไฟล์ข้อมูล .xls (Microsoft Excel) ที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และประหยัด มีขั้นตอนที่ทำงานง่าย ไม่ซับซ้อน เก็บผลการประเมินทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทันที โดยไม่ต้องดำเนินการคีย์ข้อมูลใหม่ ถือเป็นช่องทางที่ทำให้เก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดทรัพยากรได้เป็นอย่างดี รายละเอียดดังภาพที่ 1 และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผ่านเว็บแอปพลิเคชัน Google Sheet โดยใช้ Add-on Random Generator เข้ามาเป็นตัวช่วยในการสุ่มรหัสนิสิตของแต่ละคณะ เพื่อให้รหัสตอบแบบสอบถามตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ รายละเอียดดังภาพที่ 2 ทั้งนี้หากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ไม่ตอบแบบสอบถามในระบบกลับมา ทางผู้วิจัยจะทำการสุ่มรหัสนิสิตใหม่ และดำเนินการเก็บข้อมูลเดิมเต็มจนครบตามจำนวนที่กำหนด

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบระบบสารสนเทศ

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการสุ่มเลือก QR Code ในการตอบแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละคณะ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน)

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) โดยรวม

คุณภาพชีวิต	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต	อันดับ
1. ด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรม	3.47 0.89	ปานกลาง	3
2. ด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.48 0.86	ปานกลาง	2
3. ด้านสุขภาพจิตและความเชื่อ (จิตใจ จิตอาสา จิตวิญญาณ)	3.41 0.86	ปานกลาง	4
4. ด้านครอบครัว (การสนับสนุนจากครอบครัว)	3.93 0.85	มาก	1
รวม	3.57 0.87	มาก	

จากตารางที่ 8 โดยภาพรวมพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านครอบครัว (การสนับสนุนจากครอบครัว) มีระดับคุณภาพชีวิตสูงที่สุด รองลงมา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรม และด้านสุขภาพจิตและความเชื่อ (จิตใจ จิตอาสา จิตวิญญาณ) ตามลำดับ

รายละเอียดของประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรม ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) มีกำลังเพียงพอในการทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวัน 2) รู้สึกดีกับสุขภาพร่างกายของตนเอง และ 3) รู้สึกดีกับบรรยากาศ/สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ตามลำดับ

2. ด้านเศรษฐกิจและสังคม ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สามารถผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นได้เป็นอย่างดี 2) มีความรู้สึกปลอดภัย เมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัย และ 3) มีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ

3. ด้านสุขภาพจิตและความเชื่อ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) รู้สึกดีกับสุขภาพทางจิตของตนเอง 2) รู้สึกสนุกกับชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย และ 3) เชื่อว่าคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งปัจจุบันและอนาคต เริ่มต้นได้จากการเรียนที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ตามลำดับ

4. ด้านครอบครัว ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ได้รับความรักจากคนรอบคร้วอยู่เสมอ 2) ครอบครัวให้ความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิตเมื่ออยู่ที่มหาวิทยาลัย และ 3) มีชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุขเป็นผลสืบเนื่องจากการได้รับการสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน)

เมื่อทำการศึกษาถึงปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน ตามมติที่กำหนดกรอบไว้ ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (facility) ความปลอดภัย (safety) สุขภาพร่างกาย (health) และสภาพความเป็นอยู่/ความผาสุก (welfare) ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

ผลการสังเคราะห์ความถี่ ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิต (นำเสนอเฉพาะประเด็นที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน)

1. ด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรม ประเด็นความต้องการที่มีผลการสังเคราะห์ความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่

1.1 ความต้องการให้มีการปรับปรุงระบบ Internet และสัญญาณ WIFI ให้มีความเสถียรพร้อมใช้งาน (จำนวนความถี่เท่ากับ 309 คน)

1.2 ความต้องการให้มีการเพิ่มสถานที่จอดรถภายในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยที่รองรับจำนวนนิสิตให้ครอบคลุมมากกว่าเดิม (จำนวนความถี่เท่ากับ 195 คน)

1.3 ความต้องการให้เพิ่มสถานที่การอ่านหนังสือโดยเฉพาะเวลาใกล้สอบ (จำนวนความถี่เท่ากับ 83 คน)

2. ด้านเศรษฐกิจและสังคม ประเด็นความต้องการที่มีผลการสังเคราะห์ความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่

2.1 ความต้องการให้เพิ่มรอบเวลารับ-ส่งของรถสวัสดิการภายในมหาวิทยาลัย เพราะเสียเวลารอรถนานเกินไป (จำนวนความถี่เท่ากับ 179 คน)

2.2 ความต้องการให้มีระบบการควบคุมดูแลสุนัขภายในมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น (จำนวนความถี่เท่ากับ 129 คน)

2.3 ความต้องการให้เพิ่มความเข้มงวดในการปฏิบัติตามกฎจราจรและควบคุมความเร็วในการขับขี่ของมอเตอร์ไซด์รับจ้าง (จำนวนความถี่เท่ากับ 122 คน)

3. ด้านสุขภาพจิตและความเชื่อ ประเด็นความต้องการที่มีผลการสังเคราะห์ความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่

3.1 ความต้องการให้หาแนวทางลดความเครียดจากเรื่องการเรียนรู้ในหนังสือ (จำนวนความถี่เท่ากับ 289 คน)

3.2 ความต้องการให้มหาวิทยาลัยขยายช่วงเวลาในการสอบโดยการเพิ่มจำนวนวันให้มากขึ้นกว่าเดิม (จำนวนความถี่เท่ากับ 245 คน)

3.3 ความต้องการให้มีเวลาหยุดก่อนช่วงการสอบเพื่อจะได้มีเวลาอ่านหนังสือมากขึ้น (จำนวนความถี่ 111 คน)

4. ด้านครอบครัว สามารถสังเคราะห์ได้เพียงประเด็นเดียว (เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุความต้องการในด้านนี้มา) ประเด็นที่สังเคราะห์ได้ คือ ความต้องการที่จะมีเวลากลับบ้านในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ที่จะไม่ถูกบดบังด้วยการทำกิจกรรมที่มากเกินไป (จำนวนความถี่ 17 คน)

การอภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. นิสิตมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่องเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของนิสิต ซึ่งถือเป็นบทบาทความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนของกองกิจการนิสิตและคณะ/วิทยาลัยต้นสังกัดที่นิสิตศึกษาอยู่ โดยจัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้แทนนิสิตได้สื่อสารพูดคุยกับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยทุกระดับ จัดขึ้นเป็นประจำทุกภาคการศึกษาทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยและในส่วนของแต่ละคณะที่มีการเปิดเวทีสื่อสารรับฟังปัญหาความเป็นอยู่ของนิสิตอยู่เสมอ พร้อมทั้งเป็นช่องทางในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและรับข้อเสนอแนะของนิสิตไปประกอบการบริหารให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีรวมถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของนิสิตที่อยู่ในความดูแลของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow, 1998) ที่ได้ระบุว่า มนุษย์มีความต้องการการเรียนรู้ เป็นความต้องการที่บุคคลปรารถนาในด้านความรู้ ความหมายของชีวิต และการดำรงชีวิต มีความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคม เป็นความต้องการเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเองว่า มีประโยชน์ มีคุณค่า และต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของตน ยอมรับนับถือว่าตนเป็นผู้มีชื่อเสียง มีเกียรติยศ และมีศักดิ์ศรีด้วย มีความต้องการสมหวังในชีวิต โดยรายละเอียดการอภิปรายผลคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) ในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1.1) ด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรม จากการศึกษพบว่า ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของนิสิตในด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีอาการปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ตามความต้องการของตนเองได้ และการนอนหลับพักผ่อนไม่ได้วันละ 6-8 ชั่วโมง ให้มีความเพียงพอตามความต้องการของร่างกาย มีระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด) ทั้งนี้เนื่องจากช่วงสัปดาห์สอบ นิสิตอาจพักผ่อนไม่เพียงพอ เพราะต้องอ่านหนังสือสอบ ประกอบกับระยะเวลาที่มีจำกัดในการอ่านหนังสือสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ วันชัย (2552) ซึ่งได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ผลการวิจัยพบว่า ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ จุช่วย (2555) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์: กรณีศึกษานักศึกษาเข้าใหม่ปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัยพบว่า ด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัย มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

1.2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม จากการศึกษพบว่า ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของนิสิตในด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้านค้า/ร้านขายอาหาร ในมหาวิทยาลัยมีเพียงพอต่อความต้องการ มีระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด) ทั้งนี้เนื่องจาก ร้านค้า/ร้านขายอาหาร ภายในคณะหรือมหาวิทยาลัยมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต และร้านอาหารที่มีอยู่ในปัจจุบันก็มีจำนวนรายการอาหารไม่หลากหลาย รายการอาหารจึงมีความคล้ายคลึงกัน ทำให้นิสิตไม่มีทางเลือกในการบริโภค นอกจากนั้นคุณภาพและคุณค่าโภชนาการของอาหารที่จำหน่ายในร้านค้า/ร้านขายอาหารภายในคณะหรือมหาวิทยาลัยก็ไม่ได้เท่าที่ควร ไม่สะอาดหรือรสชาติไม่ดีพอ และนิสิตของมหาวิทยาลัยส่วนหนึ่งเป็นนิสิตที่มีความจำเป็นในการบริโภคอาหารตามศาสนา ดังนั้นนิสิตจึงมีความต้องการ

ให้เพิ่มจำนวนร้านอาหารอิสลามภายในมหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการบริโภคและนิสิตมีทางเลือกในการรับประทานอาหารมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ วันชัย (2552) ซึ่งได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ผลการวิจัยพบว่า ด้านสังคมและเศรษฐกิจ มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตธัช อันซีน (2557) ซึ่งได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

1.3) ด้านสุขภาพจิตและความเชื่อ (จิตใจ จิตอาสา จิตวิญญาณ) จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของนิสิตในด้านสุขภาพจิตและความเชื่อ (จิตใจ จิตอาสา จิตวิญญาณ) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเกิดภาวะเครียดจากเรื่องการเรียนรู้ มีระดับคุณภาพปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด) ทั้งนี้เนื่องจาก นิสิตมีความเครียดที่มากจากการเรียนการสอน และผลการเรียน มีความต้องการให้เพิ่มจำนวนวันในการสอบให้มากขึ้น เนื่องจากระยะเวลาที่มีจำกัดในการอ่านหนังสือสอบ ทำให้นิสิตอ่านหนังสือสอบไม่ทัน ตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ส่งผลให้นิสิตอาจพักผ่อนไม่เพียงพอ เพราะต้องอ่านหนังสือสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในด้านร่างกายและความสามารถในการประกอบกิจกรรมในรายข้อ นิสิตมีอาการปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ตามความต้องการของตนเองได้ และการนอนหลับพักผ่อนไม่ได้วันละ 6-8 ชั่วโมง ให้ความเพียงพอตามความต้องการของร่างกาย ซึ่งทำให้เราวิเคราะห์ได้ว่าสาเหตุที่สอดคล้องกันแสดงให้เห็นว่า นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพามีความใส่ใจและสนใจในเรื่องการเรียนรู้มาเป็นอันดับหนึ่ง แม้ว่าในปัจจุบันจะมีสื่อเทคโนโลยีหรือสิ่งเร้าต่างๆ รอบด้านมากเพียงใดก็ตาม ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ทนงศักดิ์ วันชัย (2552) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ผลการวิจัยพบว่า ด้านอัตมโนทัศน์ มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตธัช อันซีน (2557) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิจัยพบว่า ด้านจิตใจ มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

1.4) ด้านครอบครัว (การสนับสนุนจากครอบครัว) จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของนิสิตในด้านครอบครัว (การสนับสนุนจากครอบครัว) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีโอกาสได้ใช้เวลากับครอบครัวได้ตามต้องการ ระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด) ทั้งนี้เนื่องจาก นิสิตมีความต้องการให้มีเวลาร่วมกับครอบครัวในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ โดยขอให้มหาวิทยาลัยปรับตารางเรียน/ตารางสอบไม่ให้แน่นจนเกินไป เพื่อให้ให้นิสิตได้มีช่วงเวลาที่ได้ใช้ชีวิตและใช้เวลาที่ตรงกับครอบครัว เพราะการมีครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น สมาชิกในครอบครัวอยู่อย่างมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะเป็นพื้นฐานให้บุคคลดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพล มหาพันธ์ (2554) ได้ศึกษาการวัดระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ ฟลานาแกน (Flanagan, 1978) ที่กล่าวไว้ว่า การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นหรือคนในสังคม เช่น บิดา มารดา คู่สมรส ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง มีการแบ่งปันทางด้านความคิด สิ่งที่น่าสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แฮดเดด (Haddad, 1986) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยจอร์ดาเนียน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพ

ความสัมพันธ์กับครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อนและ
รายได้ เป็นตัวทำนายความพึงพอใจในชีวิตได้ดีที่สุด

2. นิสิตมีความต้องการด้านการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตที่ผลการสังเคราะห์จากแบบสอบถามปลายเปิด
สูงสุดคือ ความต้องการให้ปรับปรุงระบบ Internet และ
สัญญาณ WIFI ให้มีความเสถียรพร้อมใช้งานมากขึ้น
ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตมีการใช้ Internet เพื่อต้องการทราบ
ข้อมูลข่าวสาร ข่าวประชาสัมพันธ์ เหตุการณ์ต่างๆ จาก
เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ การติดต่อสื่อสารกับ
เพื่อนและครอบครัว การทำกิจกรรมต่างๆ ในเว็บไซต์
เพื่อความบันเทิง และใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล
การทำวิจัย การทำรายงาน การส่งการบ้าน โดยการ
หาข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้มีแค่การเข้าค้นคว้าในห้องสมุดอีก
ต่อไป ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราได้เห็นถึงการพัฒนา
เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของ
นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบันนี้ได้อย่างชัดเจน
สอดคล้องกับประเด็นที่เคยมีการเสนอจากเวทีการ
สื่อสารรับฟังปัญหา ความเป็นอยู่ของนิสิตที่เสนอต่อ
ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยหลายครั้งได้มีการหยิบยก
เรื่องของ ความต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงระบบ
Internet และขยายสัญญาณ WIFI ให้มีความครอบคลุม
การใช้งานให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ของมหาวิทยาลัย เพราะ
การทำการบ้านรวมถึงการทำรายงานของนิสิตในปัจจุบัน
จำเป็นต้องสืบค้นจากแหล่งข้อมูลทาง Internet ซึ่งการใช้
งานดังกล่าวหากมีสัญญาณ WIFI ที่ครอบคลุมและเสถียร
จะช่วยทำให้การทำงานดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องและ
มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงประหยัดค่าใช้จ่ายของนิสิต
เองที่ไม่ต้องใช้ Internet ผ่าน Package โทรศัพท์มือถือ
ของตนเองที่ต้องเสียค่าบริการเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นมา

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบงานด้าน
วิชาการตลอดจนคณบดีของแต่ละคณะควรร่วมกัน

กำหนดแนวทางป้องกัน เพื่อควบคุมความเสี่ยงที่นิสิตจะ
เกิดภาวะเครียดในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะความเครียด
ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอน
รวมถึงการพิจารณาทบทวนการจัดช่วงเวลาสัปดาห์สอบ
ของมหาวิทยาลัยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบการ
กำหนดปฏิทินของการจัดสอบควรพิจารณาเพิ่มจำนวน
วันในการสอบให้มากขึ้น เนื่องจากระยะเวลาที่มีจำกัด
ในการอ่านหนังสือสอบ ทำให้นิสิตอ่านหนังสือสอบไม่ทัน
ตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ส่งผลกระทบต่อ
สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตของนิสิตก่อให้เกิดภาวะ
ความเครียด

3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบงานด้าน
กายภาพและอาคารสถานที่ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ เช่น ระบบ
Internet และสัญญาณ WIFI ให้มีขีดความสามารถในการ
รองรับงานได้มากขึ้น รวมถึงพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับ
การใช้งานรศสวัสดิการของมหาวิทยาลัยให้สามารถใช้งาน
ได้และระยะเวลาถูกต้องอยู่เสมอ ตลอดจนการพิจารณา
เพิ่มพื้นที่รองรับการจอดรถของนิสิตภายในมหาวิทยาลัย
ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
(บางแสน) ในด้านที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ
ด้านสุขภาพจิตและจิตวิญญาณ โดยเฉพาะในประเด็น
เรื่องการบริหารความเครียด ควรต้องทำการศึกษาลงใน
รายละเอียดเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ในเชิงลึก
เพื่อให้รับทราบปัญหาที่แท้จริงและสามารถแก้ไขปัญหา
ได้ตรงความต้องการของนิสิตมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการสำรวจคุณภาพชีวิตนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพาในวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว และ

วิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่
รวมของคุณภาพชีวิตนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาทั้งหมด เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตในแต่ละ
และนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับ วิทยาเขตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤตธัช อันซีน. (2557). รายงานวิจัยสถาบันเรื่องคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. รายงาน
การวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (2560). จำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีทั้งหมดในปีการ
ศึกษา 2560. วันที่ค้นข้อมูล 30 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก [http://reg.buu.ac.th/registrar/stat.
asp?avs96364238=1](http://reg.buu.ac.th/registrar/stat.asp?avs96364238=1)
- งานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (2560). รายงานการประเมินตนเอง (SAR) มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีการศึกษา 2560, เข้าถึงได้จาก <http://qa.buu.ac.th/sarbuu.php>
- ทงศักดิ์ วันชัย. (2552). คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ.
รายงานการวิจัย คณะเกษตรศาสตร์บางพระ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, วิทยาเขตบางพระ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ภัทรพล มหาพันธ์. (2554). รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำราญ จุช่วย. (2555). รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์: กรณีศึกษานักศึกษาเข้าใหม่
ปีการศึกษา 2555. รายงานการวิจัย วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สุขศรี สงวนสัตย์. (2552). คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. รายงานการวิจัย ฝ่าย
แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, กองพัฒนานักศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Flanagan, J. A *Research Approach to Improving Our Quality of Life*. American Psychologist 31
(February 1978): 138-147.
- Ferrans, C.E. & Power, M.J. (1992). *Psychometric Assessment of the Quality of Life Index*. Research
in Nursing and Health. Vol.15: 29-38.
- Haddad, A.S.(1986). *Quality of Life of Jordanian College Student*. Los Angeles:University of California.
- Likert,R. (1970). *A technique for the measurement of attitudes*. In G.F. Summer (Ed.) *Attitudes
measurement* (pp. 75-90). Rand McNally, New York.
- Maslow, A. (1998). *Towards a psychology of being*. (3rd ed). New York: Wiley.